

ЮРІЙ ЧЕКАН

НАЦІОНАЛЬНИЙ
СИМФОНІЧНИЙ

100

*років
служіння Музиці*

ЮРІЙ ЧЕКАН

НАЦІОНАЛЬНИЙ
СИМФОНІЧНИЙ

100

*років
служіння Музиці*

Київ «Музична Україна» 2018

УДК 785.1.071:061.1](477)(091)
Ч-37

Чекан Ю. І.
Ч-37 Національний симфонічний. 100 років служіння Музиці / Юрій Чекан ; ред. О. Чекан. – Київ : Муз. Україна, 2018. – 88 с., 48 с. кольор. іл.

ISBN 978-966-8259-85-2

Видання присвячено сторічному ювілею Національного заслуженого академічного оркестру України. Еволюція оркестру постає як віддзеркалення еволюції української музичної культури – з її проблемами та внутрішніми протиріччями.

Творчий портрет провідного симфонічного колективу України концентрує увагу на репертуарній політиці оркестру, його гастрольних маршрутах та найвищих досягненнях.

Окремий розділ розкриває характерні риси стилю оркестру під орудою його головних диригентів-художніх керівників – Н. Рахліна, С. Турчака, В. Кожухаря, Ф. Глуценка, І. Блажкова, Т. Кучара та В. Сіренка.

Автор книги – Юрій Чекан, музикознавець, член Національної спілки композиторів України, доктор мистецтвознавства, лауреат премії ім. М. В. Лисенка, в. о. професора кафедри історії світової музики Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського.

УДК 785.1.071:061.1](477)(091)

Редактор – Олена Чекан,
кандидат мистецтвознавства

Передмова

«Історію можна писати в якому завгодно обсязі. Хтось може написати історію Всесвіту на одній сторінці або дослідити життєвий цикл мухи-одноденки в сорока томах». Цими словами починається книга «Європа. Історія» британського дослідника Нормана Дейвіса – компендіум на півтори тисячі сторінок, пунктирний начерк подій та процесів, які відбувалися упродовж тисячоліть на теренах, об'єднаних, хай би як парадоксально це звучало, в єдину цілісність музикою. «Зважаючи на те, що в Європі так і не було загальної для всіх усної мови, тобто спільної *mousike*, музичну мову Європи – її несловесне *mousike* – слід вважати за найтривалішу й найміцнішу лінію її спільної культури. Справді, оскільки вона простягається від Іспанії до Росії, але не поширюється на Індію чи ісламський світ, виникає спокуса припустити, що музика – єдиний універсальний пан'європейський засіб спілкування»¹. Мистецтво Національного заслуженого академічного симфонічного оркестру України – наочне свідчення належності нашої культури до європейської спільноти, її органічної вкоріненості в несловесній *mousike* Нормана Дейвіса.

Отже, історію можна писати в якому завгодно обсязі. Фундаментальний, спертий на аналіз повного корпусу архівних джерел літопис НСОУ – справа майбутнього. Ця книжка – тільки начерк історії славетного колективу, що цього року відзначає столітній ювілей. Вона писалася, спираючись на матеріали преси; її ключова ідея – поглянути на історію української музики ХХ століття крізь історію виникнення, формування, еволюції, криз і досягнень провідного симфонічного оркестру України.

Це не академічне дослідження в строгому сенсі слова. Це – історико-критичний нарис. Історико-, тобто такий, що спирається на свідчення, які, будучи перевіреними за кількома джерелами та співставленими з іншими свідченнями, трансформуються у факти. Саме тому книжка сповнена голосів минулого – цитат зі статей, рецензій, документів, спогадів. Критичний – тобто такий, що не виключає особистого ставлення автора до персон, творів та подій, описаних у книжці. Через те акценти у ній розставлені саме так; увага до одних подій та персон прискіпливіша, до інших – побіжніша.

Хочу висловити найщирішу подяку редакторці книжки Олені Чекан – її поради та виправлення зробили текст досконалішим, композицію – стрункішою, а концепцію – прозорішою.

Слова вдячності за надані матеріали адресую також музикознавцям Олені Зінкевич, Ірині Шереметі, Олександрові Бражену та керівнику музичної частини НСОУ Людмилі Федченко.

¹ Дейвіс Норман. Європа. Історія. – Київ, Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2008, с. 136.

Зміст

Передмова	3
Точка відліку (1918–1920).....	4
Провалля чи пауза? (1920–1937)	17
Всупереч обставинам: у лещатах тоталітарної ідеології (1937–1991).....	24
Перші роки Незалежності (1991–1999).....	58
Під батугою.....	64
Quo vadis? (Два монологи з коментарями)	75
Післямова.....	87

Науково-популярне видання

Юрій Іванович Чекан

НАЦІОНАЛЬНИЙ СИМФОНІЧНИЙ:

100 років служіння Музиці

Редактор *Олена Чекан*

Художник *Вадим Вересюк*

Комп'ютерна верстка

Лади Ковальової

Виготовлення оригінал-макету

ФОП Кондратенко Л.Л.

Формат 70x100 1/16. Тираж 500 прим.

Умов.-друк. арк. 10,97. Облік.-вид. арк. 11,0.

Видання №5251. Зам. № 18-156.

Видавництво «Музична Україна».

01004, м. Київ, вул. Пушкінська, 32-а

Свідоцтво про державну реєстрацію:

серія ДК № 5272 від 26.12.2016 р.

Віддруковано в друкарні: Видавництво «Фенікс».

03680, м. Київ, вул. Шутова, 32-б.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

серія ДК № 271 від 07.12.2000 р.